Witaj miły wędrowcze w mieście Tomaszowie,
które ojciec mój Tomasz założył wśród lasów.
Chodźmy razem na spacer, a chętnie opowiem
o historii osady, mamy wszak dużo czasu.

Jam Antoni Ostrowski herbu – to zagadka –
herb nasz pamięta najdawniejsze Polski dzieje.
Dzisiaj można go dojrzeć na miejskich rogatkach,
gdyż godłem jest miasta. Co na nim widnieje?

4					■		

				13					23		

A teraz mam kolejne dla Ciebie zadanie
związane z tym co cieniem osłania ogrody.
Pamiętasz prastare dęby? Spójrz teraz na nie
i zapisz ile z nich to pomniki przyrody.

■	1	■

Kiedy już to zrobisz skieruj ku wieży swój wzrok.
Dostrzeże zapewne źrenica twego oka
cyfry, co wyjawią pałacu budowy rok.
Zgadnij styl jego, wiesz już co to za epoka?

	8	7		■

					5 16			

Czas opuścić pałacu mego mury grube
by poznać wytwórnię wełny zgrzebnej i tkalnię.
Za mostem dojrzysz wielką mego miasta chlubę,
pełną belgijskich maszyn najstarszą przędzalnię.

Już słychać z oddali szumy parowych maszyn,
czerpiących wodę z toni płynącej obok rzeki.
Jej brzegi umocnione są rzędami faszyn.
Jak zwie się ta rzeka, co płynie tu przez wieki ?

							6	■

Fury tkanin krążą pomiędzy wydziałami,
w ciężkim trudzie cenne sukno się w tkalni sprawia.
Robotnicy śpieszą ku fabryce za nami.
A ta tomaszowska fabryka to

■			18		25		■

Za rogiem są ulice: Wesoła i Miła,
przy nich swoje imperium miał Landsberg Hilary.
U niego każda maszyna nowością lśniła,
elektryczne krosna to potęgi filary!

A zaczęło się tylko od krosien dziesięciu,
co napędzane transmisyjnymi pasami
pracowały wytrwale aż za pięćdziesięciu.
Tak Landsbergowie stali się fabrykantami.

Wnuk Hilarego - Henryk, światowy młodzieniec,
zwykł konno cwałować niczym Polski hrabia.
Starzy żydzi nań mówią: „Meszuge szaleniec!”,
bo w swych willach koncerty i bale wyprawia.

Bywali u Landsbergów rozliczni artyści,
znajdując w nich hojnych mecenasów kultury.
Koncerty dawali tu przesławni pianiści.
Wpisz nazwisko Artura - mistrza klawiatury.

■		12				22 26			

Turkoty, stukoty kół zamachowych,
w przędzalni szurgoty z nicią czółenka.
Świst gwizdków ogromnych maszyn parowych,
robotnicza ludzka-nieludzka mitręga.

Tuż obok swojej ceglanej fabryki
wzniósł Bornsztajn pałac warty jego sławy.
Wpisz proszę wiek jego budowy w rubryki
i chodźmy dalej jeżeliś łaskawy.

■			■

Jesteśmy teraz przy ulicy Tekli,
tu znów jest pełno fabrycznego gwaru.
Spójrz, to dorożkarz coś się bardzo piekli,
ktoś nie zapłacił mu grosików paru.

Najbliższa fabryka dymem z kominów
oznajmia wszystkim, że tutaj praca wre.
(W dali gdzieś słychać modlitwę rabinów)
Dzisiaj każdy u Piescha pracować chce!

Czy widzisz pałac za murem ukryty?
Onegdaj własność rodu fabrycznego.
Jak się nazywał ród ów znakomity?
Poniżej zapisz proszę nazwę jego.

■			2		29		14	■

Teraz jest moment na chwilę oddechu,
na krótką przerwę w naszej przygodzie.
Wejdź tu wędrowcze wyzbyty pośpiechu,
odpocznij w ciszy u Piescha w ogrodzie.

Obok jest Piescha uroczy pałacyk,
eklektyzm odznaczył się w jego bryle.
Dzisiaj ogrodnik ma z nim mnóstwo pracy.
Jak nazwać domek gdzie przysiadł na chwilę?

■				17	11

19			24			3		

Aż żal opuszczać to przepiękne miejsce,
ale jest jeszcze ciut drogi przed nami.
Pozwól, że teraz zabrać Cię zechcę
tam, gdzie Staw Wielki był przed wiekami.

Są wokół Stawu faktorie rozliczne:
czesalnie wełny, barwiarnie czy tkalnie
i wszędzie słychać warkoty fabryczne.
Praca robotników wre nieustannie.

Jest także tuż obok miejsce ciekawe,
budynek łaźni żydowskiej diaspory.
Jak się nazywa to miejsce nad Stawem,
gdzie tak jak wszędzie gwar bywał spory?

■	20		27			■

Teraz na rynek Józefa się kieruj,
wysłuchaj mojej ostatniej zagadki.
Policz stopnie ulicy wędrowcze mój

■	9		■

Po lewej zaś miniesz rzeźnicze

■		21		28	15	■

Czas teraz odgadnąć hasło szarady,
które złożysz z liter jej rozwiązania.
Jest nim pierwsza nazwa fabrycznej osady
oraz data miejskich praw jej nadania.

hasło szarady:

1	■	2	3	4	5	6	■	7	8	9	**0**	■

■	11	12	13	14	15	16	17

18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	■

QUEST

Tematyka: Spacer w towarzystwie hrabiego Antoniego Ostrowskiego śladami historycznej zabudowy Tomaszowa Mazowieckiego. Podążaj według mapy i wierszowanych wskazówek, rozwiązuj zagadki, ułóż z małych cyferek finalne hasło.

Realizator: Fundacja Pasaże Pamięci
fundacja.pasazepamieci@gmail.com
tel. 695-175-928
www.pasazepamieci.pl
Rysunki: Kosma Woźniarski

Zachęcamy do pokolorowania questu i wysłania go do nas!

Quest powstał w ramach projektu Membrany Fundacji Pasaże Pamięci. Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu Patriotyzm Jutra.

MUZEUM HISTORII POLSKI

PATRIOTYZM JUTRA

Fundacja Pasaże Pamięci

Spacer z hrabią